

Wat leren de resultaten uit de gezinsenquête ons over opvoedingsbeleving, -vragen en -zorgen en het gebruik van opvoedingsondersteuning?

Diederik Vancoppenolle (Opgroeien)

Kristien Nys (Kenniscentrum Gezinswetenschappen, Odisee-hogeschool)

M.m.v. Geraldine Dupont (Opgroeien) en Veerle Audenaert (Departement WVG)

Koffie met Kennis - Resultaten uit de gezinsenquête (bevraging **lente 2021**)

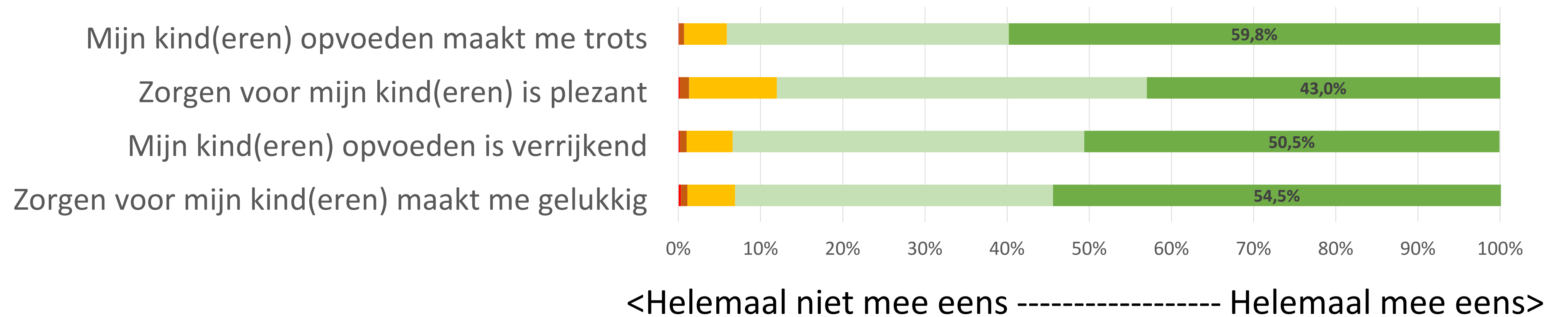
Opgroeien | EXPOO, 28 april 2023

Inhoud

1. Positieve resultaten qua opvoedingsbeleving
2. Maar ook een keerzijde
3. Wat liever anders gezien in opvoeding kinderen?
4. Vragen en zorgen over opvoeding: Mate en waarover?
5. Gebruik ondersteuning:
 - Professionele ondersteuning
 - Sociale media & chatfora
6. Conclusies / Lessen
7. Meer info over gezinsenquête & resultaten opvoeding

1. Positieve resultaten qua opvoedingsbeleving

Verrijking (5-puntenschaal)

Tevredenheid over opvoeding (score op 10-puntenschaal)

- 0-2 (zeer) ontevreden: **1,3%**
- 3 tot en met 7 noch, noch: **22,2%**
- 8 tot 10 (perfect) tevreden: **75,5%**

2. Maar ook een keerzijde

Verrijkend, maar:

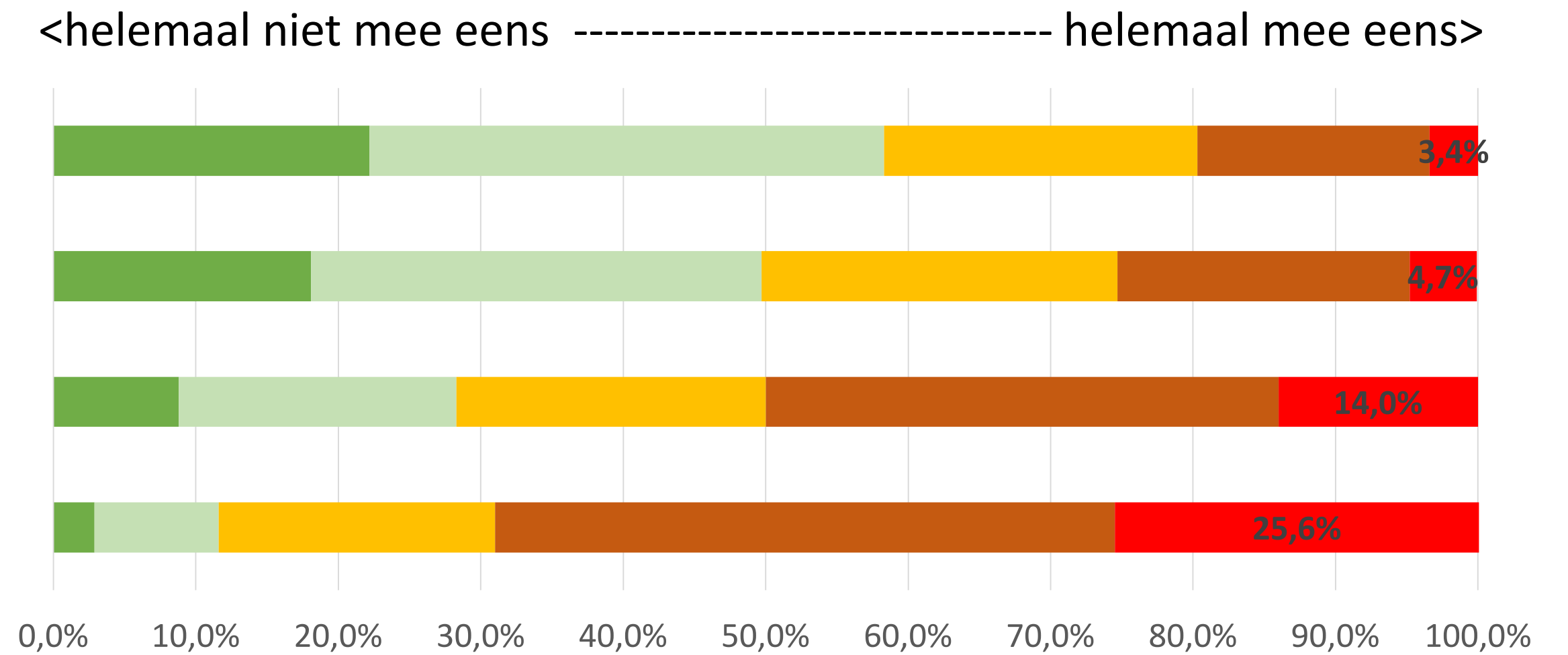
- Impact op relatie en tijd voor zelf en vrienden ('isolatie')
- Vergt inspanningen en kosten (5-puntenschaal):

Zorgen voor mijn kind(eren) put me lichamelijk uit

Mijn kind(eren) opvoeden is emotioneel uitputtend

Ik maak me zorgen over de toekomst van mijn kind(eren)

Mijn kind(eren) grootbrengen kost veel geld

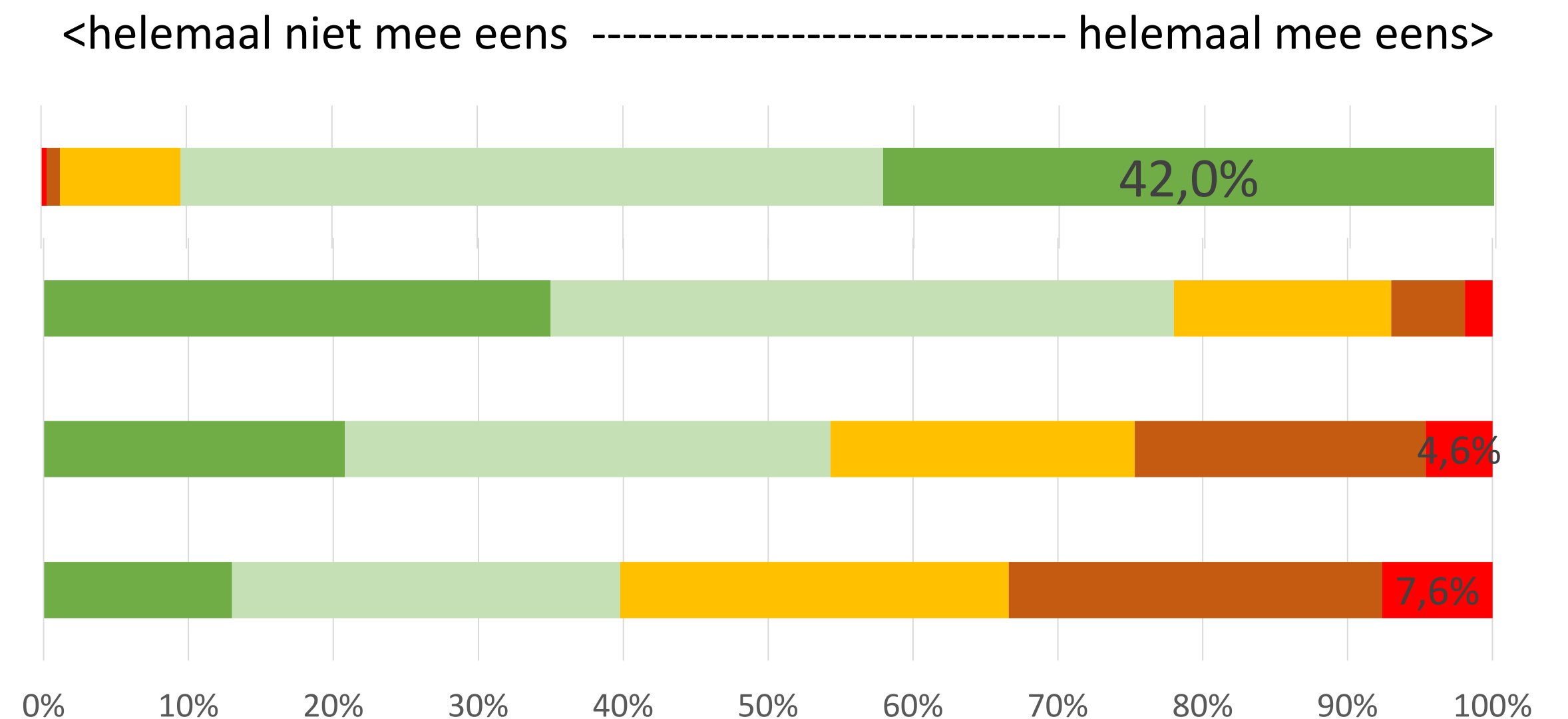
- **Opvoedingsbelasting** (5-puntenschaal):

Ik merk dat ik goed in staat ben om voor mijn kind(eren) te zorgen.

Ik heb vaak het gevoel dat ik de opvoeding van mijn kind(eren) niet goed aankan.

Ook al doe ik mijn best, soms heb ik het gevoel dat ik mijn kind(eren) niet in de hand heb.

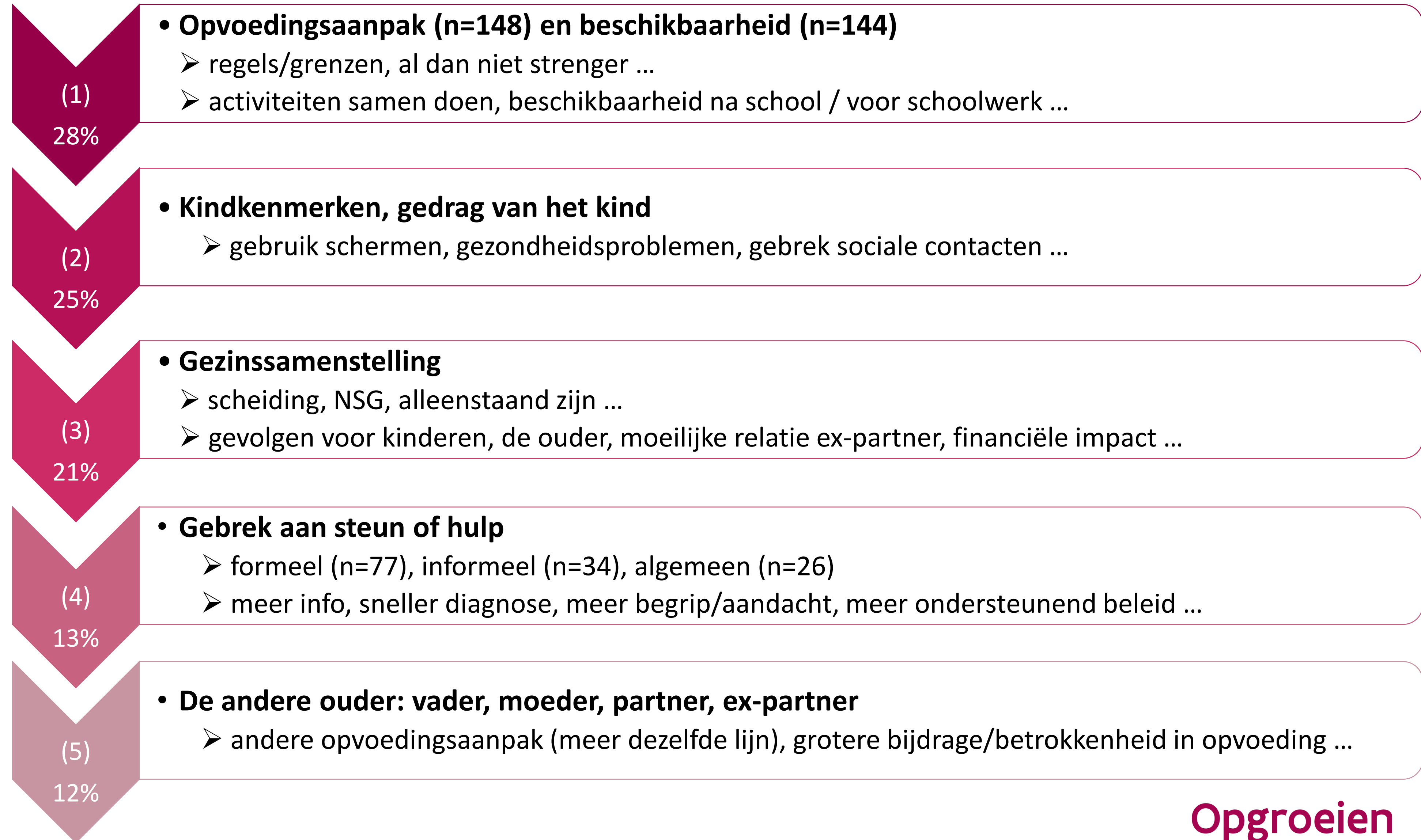
Het ouderschap is moeilijker dan ik dacht.

3. Wat liever anders gezien in opvoeding kinderen?

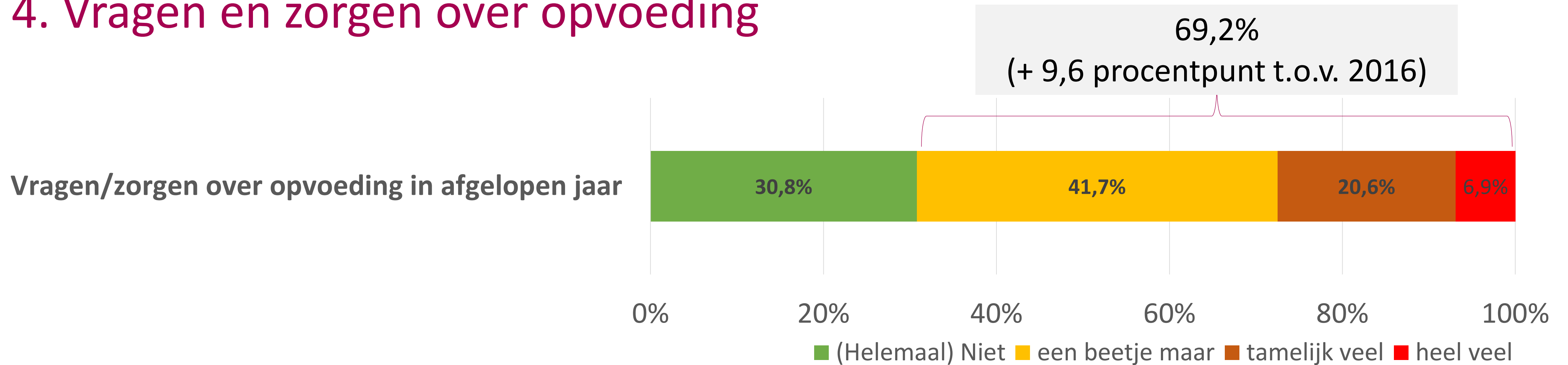
**Open vraag,
ingevuld door
meer dan 1.200
respondenten**

➤ Grote
diversiteit aan
thema's

4. Vragen en zorgen over opvoeding

MATE?

Ouders met kind tussen 6-11 & 12-17 jaar meer vragen/zorgen (+/- 33% (tamelijk) veel) dan ouders met kind andere leeftijd

WAAROVER?

- Gebaseerd op vraag over 59 aan te kruisen thema's uit 9 themaclusters
- **Meer dan 9 op de 10 ouders met vragen/zorgen kruisen meerdere onderwerpen aan:** 32,9% 2 tot 4 onderwerpen, 34,9% 5 tot 9 onderwerpen en 20,5% minstens 10 onderwerpen

➔ **School of studieprestaties meest vermeld (1 op 3) > hevige emoties/driftbuien > onzeker of laag zelfbeeld > gebruik internet en social media, MAAR grote verschillen naar leeftijd kind**

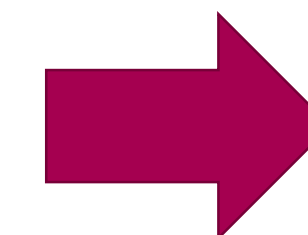
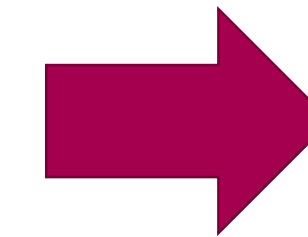
5. Gebruik van professionele ondersteuning

➤ Gebruik van advies, hulp of steun van professional bij opvoeding in afgelopen jaar?

- 40,5% JA, 59,5% **NEEN**

Vragen/Zorgen in afgelopen jaar	Gebruik van advies, hulp of steun in het afgelopen jaar?		
	ja	neen	totaal
(helemaal) niet	16,1%	83,9%	100,0%
een beetje maar	39,4%	60,6%	100,0%
tamelijk veel	67,8%	32,2%	100,0%
heel veel	74,4%	25,6%	100,0%
	40,5%	59,5%	100,0%

75% geen behoefte
 28% voldoende hulp van familie/vrienden
 11% voldoende info in boeken, folders, ...
 10% wil het liever zelf oplossen
 Aanbodgerelateerde oorzaken beperkt

- Niet enkel gebruik advies, hulp of steun bij vragen/zorgen
- Niet iedereen met vragen/zorgen gebruikt professionele steun, wel meer gebruik bij meer zorgen

• Van wie steun gebruikt heeft:

- 65,6% stelt dat het **minstens tamelijk veel** geholpen heeft, 4,9% **(helemaal) niet** en 29,7% een beetje
- 51,8% maakt gebruik van een **therapeut/psycholoog/psychiater**. CLB/de school is de tweedemeest gebruikte bron (40,3%), informatie via **websites/brochures** enz. wordt het derde meest vermeld (27,8%).
- Afhankelijk van de **leeftijd van de kinderen** in het gezin verschilt de geraadpleegde deskundige

• 82% niet actief op sociale media, fora of chatgroepen over krijgen en opvoeden van kinderen

- ⇔ 3,9% wel actief en ook actief posten, 14,1% zoekt, maar post zelf niets

6. Conclusies en lessen

- **Opvoeding = voor veel ouders positief**

- ✓ verrijkend, tevreden terugblikken, bijna 1 op 3 geen vragen/zorgen, meeste personen met zorgen vonden aanbod én het gebruikte aanbod heeft doorgaans veel geholpen

- **Zeker ook moeilijkheden/aandachtspunten**

- ✓ Instrumentele kost

- ➔ *Voldoende financiële ondersteuning voorzien*

- ✓ Impact kinderen op de ouder, relatie en sociale contacten

- ➔ *Nood aan goede balans!*

- ➔ *Opdracht voor diverse actoren: gezin zelf, overheid, werkgevers ...*

- ➔ *Niet iedereen heeft dezelfde keuzevrijheid/mogelijkheden ...*

- ✓ Deel ouders kan opvoeding niet aan en/of voelt fysieke/emotionele uitputting én bijna 70% heeft (minstens een beetje) vragen/zorgen over opvoeding (+ 8,5% t.o.v. 2016)

- ➔ *Nood aan goed uitgebouwd ondersteunend aanbod*

- *voor alle leeftijden*
- *zowel fysiek als digitaal*

6. Conclusies en lessen

- **In ondersteuning oog hebben voor:**

- ✓ Diverse thema's naar leeftijd kinderen

- ➔ *Niet enkel focussen op school- en studieprestaties*

- ✓ Veelheid gebruikte bronnen/kanalen

- ➔ *Niet enkel aan professionele ondersteuning denken, ook ontmoeting via 'peers'*

- ➔ *Ook over gewone zaken*

- ➔ *Ook via sociale media en chatgroepen, al worden die nog maar beperkt gebruikt*

- ✓ Oog hebben voor emotionele en gedragsmatige thema's, ook bij schoolgaande kinderen

- ➔ *Nood aan toegang tot geestelijke gezondheidszorg, gewenst gebruik is vooral therapeut/psycholoog*

- ➔ *Tegelijk vraag: Is deze intensieve ondersteuning steeds nodig? Meer preventief/minder intensief op te vangen? (cf. Vroeg en Nabij)*

Betekenisvolle verbanden?

Relatie achtergrondkenmerken en opvoedingsaspecten

ACHTERGRONDKENMERKEN

- Geslacht ouder
- Afkomst
- Opleidingsniveau
- Gezinssituatie
- Aantal kinderen
- Leeftijd oudste/jongste kind
- ...

OPVOEDINGSASPECTEN

- Opvoedingsbeleving
- Opvoedingsbelasting
- Tevredenheid opvoeding
- Vragen en zorgen over opvoeding
- Gebruik opvoedingsondersteuning
- Actief sociale media
- ...

	Opvoedingsbeleving			Opvoedingsbelasting	Tevredenheid opvoeding	Vragen en zorgen over opvoeding	Gebruik opvoedingsondersteuning	Actief sociale media
	Meer verrijkend	Grotere instrumentele kost	Hogere isolatie	Hogere opvoedingsbelasting	Minder tevreden	Vaker (veel) vragen of zorgen	Meer gebruik	Meer actief
Moeders	X	X		X		X	X	X
Niet EU-afkomst	X							
EU						X	X	
België					X	X	X	
Laag opleidingsniveau	X							
Hoog opleidingsniveau (HO)			X		X	X	X	
Alleenstaande		X	X		X			
Inwonende K	X		X					
2 tot 3 kinderen (vgl 1 kind)		X	X				X (meerdere kinderen)	
Jonge kinderen			X				X	X (jongste 0-6 j)
Kinderen 3-11 j				X				
Kinderen 3-18 j					X			
Kinderen 6-12j								X (jongste)
Kinderen 6-17 j						X		

Vragen - bedenkingen

7. Meer weten over de gezinsenquête?

□ Wie?

- Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid & Gezin
- Experts en onderzoekers van Departement WVG, Opgroeien, KU Leuven, Hogeschool PXL, Odisee-hogeschool

□ Waarom belangrijk?

- Een uitgebreide bevraging
 - Van een grote diversiteit aan gezinnen met kinderen tot 25 jaar
 - Brengt in beeld hoe gezinnen het gezinsleven ervaren en wat gezinnen nodig hebben
 - ✓ Op verschillende domeinen: gezinssituatie, gezondheid, partnerrelatie, opvoeding, sfeer in het gezin, woonsituatie, werk, gezinstaken en zorg, sociaal leven
 - ✓ Biedt relevante inzichten en aandachtspunten voor het werkveld en het beleid (bv. Ondersteuningservaringen en –verwachtingen? Aandachtsgroepen?)
- Een periodieke bevraging: editie 2016 en 2021
 - Brengt nieuwe, meer of minder uitgesproken uitdagingen en evoluties in kaart

□ Waar vind je al de rapporten?

- <https://departementwvg.be/gezinsenquete21/home>

7. Meer weten over de bevindingen over opvoeding?

- ❑ Beknopt overzicht van de bevindingen en onderzoeksrapport: Departement WVG
 - Beknopt overzicht van de bevindingen: <https://departementwvg.be/gezinsenquete21/opvoedingsbeleving>
 - [Onderzoeksrapport](#): Vancoppenolle, D., Dupont, G. & Nys, K. (2023) Gezinsenquête 2021: Opvoeding. Gezinnen in Vlaanderen over opvoedingsbeleving, opvoedingsvragen en -zorgen en het gebruik van opvoedingsondersteuning. www.gezinsenquete.be

- ❑ Opgroeien | EXPOO
 - 'Koffie met Kennis': www.expoo.be
 - Opgroeien Congres 8 december 2023: bijdrage over de thema's opvoeding, samenwerken in de opvoeding en kindgedrag: www.opgroeien.be/kennis/opleidingen-en-events/opgroeien-congres-2023

- ❑ Opgroeien
 - www.opgroeien.be/over-opgroeien/nieuws-en-pers/gezinsenquete-geeft-een-eerlijk-beeld-van-wat-ouderschap en www.opgroeien.be/kennis/toolbox/onderzoeksrapport-gezinsenquete-2021-gezinnen-vlaanderen-beeld

- ❑ Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee-hogeschool)
 - <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/gezinsenquete>